

תמותת תינוקות לפי יישוב

עידכון לשנים 1990-1994

ברברה סבירסקי

פברואר 1998

תמותת תינוקות בישראל

שיעור תמותת התינוקות - מספר התינוקות הנפטרים לפני הגיעם לגיל שנה, מתוך כל 1,000 לידות חי - הוא מדד בינלאומי מקובל של מצב הבריאות של האוכלוסייה

בשנת 1996, שיעור תמותת התינוקות בישראל היה 6.3 פטירות לכל 1,000 לידות חי. בקרב הערבים, שיעור תמותת התינוקות היה כפול מזה שבקרב היהודים - 9.7 לעומת 4.9 נתונים אלה עדיין ארעיים

במהלך עשרים השנים האחרונות, נרשמה בישראל ירידה של כ- 70% בשיעור תמותת התינוקות - אולם היחס בין שיעורי התמותה אצל יהודים ואצל ערבים נשאר יציב

הנתונים המעודכנים ביותר של שיעורי תמותת תינוקות לפי יישוב הם עבור השנים

1990-1994. באותן שנים, הממוצע הארצי עמד על 8.7 פטירות לכל 1,000 לידות חי; בחלוקה לפי לאום, הממוצע בקרב הערבים היה 13.5, והממוצע בקרב היהודים - 6.8

הלוח שלהלן מציג את שיעורי פטירת התינוקות עבור יישובים עם 10,000 תושבים או יותר, לפי סדר עולה. כל היישובים שבהם שיעור תמותת התינוקות הוא מתחת לממוצע הארצי הם יהודיים; רק שני יישובים ערביים הם בעלי שיעור נמוך מן הממוצע הארצי - כפר קרע וריינה. היישובים שבהם שיעור תמותת התינוקות גבוה מן הממוצע הארצי הם יהודיים וערביים כאחד; אך מרבית היישובים שבתחתית הלוח הם ערביים

בשני יישובים יהודיים נרשמו שיעורים גבוהים במיוחד - יותר מפי שניים מן הממוצע הארצי: מגדל העמק (12.9) ואור עקיבא (13.7). בשני היישובים, סיבות המוות העיקריות הם סיבות סב-לידתיות ומומים מולדים

שיעורי התמותה הגבוהים, יחסית, באוכלוסייה הערבית מיוחסים, לעתים, לנישואי קרובים. נישואי קרובים נחשבים לגורם למומים מולדים. ואכן, הסיבה הנפוצה ביותר לתמותת תינוקות בקרב הערבים היא מומים מולדים (31% מכלל הפטירות). אולם, גם אצל יהודים מהווים מומים מולדים גורם מרכזי לתמותת תינוקות - 26% מכלל הפטירות. למעשה, זהו הגורם השני בגודלו; הגורם הראשון במעלה הוא פגות 29%

פרופיל היישובים אינו משנה צורה כאשר מנכים את שיעור פטירת תינוקות ממומים מולדים מן השיעור הכללי של תמותת תינוקות. ביישובים היהודיים, שיעור התמותה עדיין נמוך מזה שביישובים הערביים. פירוש הדבר שקיימים גורמים נוספים התורמים לשיעורי תמותה גבוהים אצל הערבים, ביניהם מחלות זיהומיות וסיבות סב-לידתיות מלבד מומים מולדים

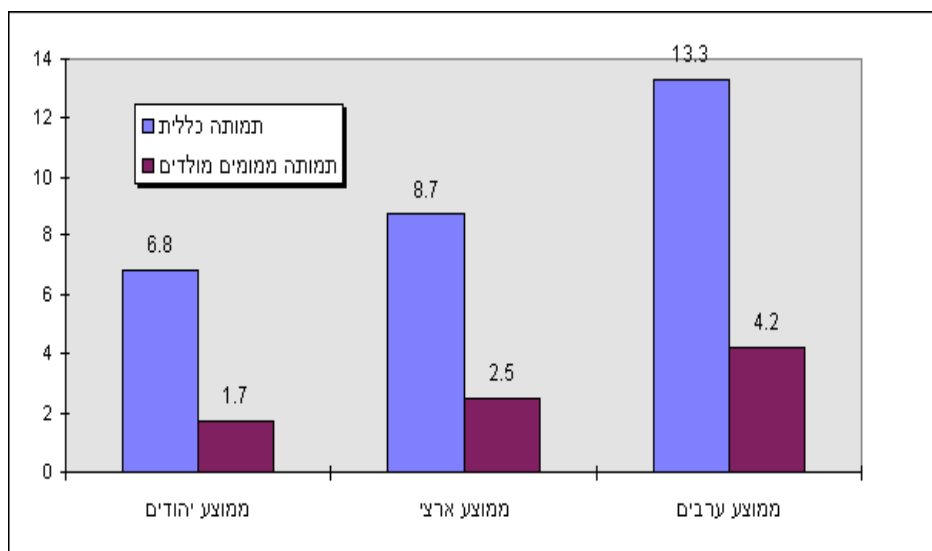
הדבר עולה בבירור מעיון בתרשים בעמוד הבא המציג פרופיל של תמותת התינוקות ביישובים עם 10,000 תושבים ויותר, ובתוכו (בשחור) של תמותת התינוקות ללא הפטירות המיוחסות למומים מולדים. ניתן לראות כי ניכוי השיעור של מומים מולדים אינו משנה את התמונה הכללית

יחד עם זה, ישנם יישובים ערביים שבהם ניתן לראות "קפיצה" למקום טוב יותר כאשר מנכים את התמותה ממומים מולדים: המקרה הבולט ביותר הוא כפר מנדא, שבו תמותת התינוקות יורדת מ- 11.2 ל- 1.9 לכל 1,000 לידות חי. כפרים אחרים בהם התמותה יורדת בצורה משמעותית כאשר מנכים את התמותה ממומים מולדים: טייבה (מ- 9.5 ל- 5.9), יפיע (מ- 10.5 ל- 5.6), טייבה (מ- 9.5 ל- 5.9), עראבה (מ- 10.1 ל- 6.0), סיחנין (מ- 13.6 ל- 7.2), ג'דידה-מכר (מ- 13.9 ל- 7.2), נצרת (מ- 11.6 ל- 7.9) ורהט מ- 14.3 ל- 8.5

ישנם גם יישובים יהודיים שבהם תמותת התינוקות יורדת באופן משמעותי כאשר מנכים את התמותה ממומים מולדים: ראש העין (מ- 8.5 ל- 4.5), טבריה (מ- 10.3 ל- 6.8), צפת (מ- 10.7 ל- 7.0), ומגדל העמק מ- 12.9 ל- 9.4

תמותת תינוקות 1990-1994

התמותה הכללית והתמותה ממומים מולדים

מקור: הלמ"ס, שנתון סטטיסטי לישראל 1996, לוח 3.25

שיעור פטירת תינוקות, לפי יישוב, ושיעור פטירת

תינוקות ללא תמותה ממומים מולדים, 1990-1994

שם היישוב	תמותת תינוקות	תמותת תינוקות ללא פטירה ממומים מולדים
הרצליה *	4.2	3.3
גבעתיים *	4.4	2.8
רמת השרון **	4.8	4.8
קרית ביאליק **	4.8	4.8
רמת גן *	4.9	4.0
אור יהודה *	5	2.7
בית שאן **	5.3	5.3
ראשון לציון	5.3	4.0
באר שבע	5.3	3.6
פתח תקווה	5.4	4.3
כפר סבא *	5.4	3.9
אילת *	5.5	4.1
רעננה *	5.5	4.1

3.8	5.5	רחובות
4.0	5.8	קרית אתא *
6.1	6.1	הוד השרון**
3.1	6.1	נס ציונה *
6.2	6.2	כרמיאל**
5.0	6.2	בת ים
4.6	6.3	חולון
4.3	6.4	נתיבות *
6.5	6.5	קרית ים**
6.7	6.7	בית שמש**
5.2	6.7	נתניה
יהודים בממוצע 6.8		
7.0	7	יבנה**
4.9	7.1	בני ברק
7.2	7.2	קרית מוצקין**
7.2	7.2	נהריה**
6.1	7.3	חיפה
7.8	7.8	מבשרת ציון**
4.9	7.8	דימונה *
7.9	7.9	מעלות תרשיחא**
6.2	7.9	תל אביב יפו
4.3	7.9	רמלה
8.2	8.2	קרית מלאכי**
5.8	8.2	אשדוד
8.3	8.3	יהוד**
8.5	8.5	כפר קרע**
4.5	8.5	ראש העין *
8.6	8.6	ריינה**
8.7	8.7	פרדס חנה - כרכור**
ממוצע ארצי		
8.7		

6.9	9	אשקלון
9.1	9.1	עפולה**
6.8	9.1	ירושלים
9.2	9.2	נצרת עילית**
9.2	9.2	קרית אוננו**
5.9	9.5	טייבה
6.4	9.7	לוד
7.7	9.8	אופקים *
7.7	10	קריית גת *
6.0	10.1	עראבה *
10.3	10.3	אריאל**
6.8	10.3	טבריה
7.7	10.4	טירה *
5.6	10.5	יפיע *
7.0	10.7	צפת *
11.2	11.2	קלנסווה**
1.9	11.2	כפר מנדא *
9.8	11.5	עכו *
8.9	11.5	חדרה
7.9	11.6	נצרת
8.9	11.9	כפר כנא *
9.1	12.5	כפר קאסם *
9.4	12.9	מגדל העמק *
9.3	13.3	שפרעם
9.0	13.4	אום אל פאחם
ערבים בממוצע		
13.5		
7.2	13.6	סח'נין
9.1	13.7	אור עקיבא *
7.2	13.9	ג'דידה מכר
8.5	14.3	רהט

13.1	16.2	באקה אל גרביה *
13.7	17.5	טמרה
11.4	17.8	דאלית אל כארמל *
12.3	18.5	מגאר
15.7	19.4	ערערה *

*לשיעור תמותת תינוקות ממומים מולדים מהימנות נמוכה **לא פורסם נתון בגלל מעוט המקרים המאפשרים זיהוי

תמותת התינוקות בארצות נבחרות, 1995

הלוח שלפנינו מציג את שיעור תמותת התינוקות בישראל, בארצות הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי ובארצות השכנות לישראל. הלוח מעלה כי שיעור תמותת התינוקות בישראל מעט גבוה מזה שברוב ארצות הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי ונמוך מזה בארצות השכנות

שיעור תמותת התינוקות*	ארץ
ארצות הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי	
4	יפן
4	שבדיה
5	נורווגיה
5	פינלנד
6	אוסטרליה
6	אוסטריה
6	אנגליה
6	דנמרק
6	צרפת
6	גרמניה
6	אירלנד
6	הולנד
6	קנדה
7	איטליה

7	ספרד
7	פורטוגל
7	ניו זילנד
8	בלגיה
8	יוון
8	ארצות הברית
8	ישראל
ארצות ערב	
11	כווית
16	הנסיכויות
21	ערב הסעודית
28	הגדה המערבית ועזה
31	ירדן
32	לבנון
32	סוריה
45	איראן
56	מצרים
108	עיראק

מקור: The World Bank, *World Development Indicators 1997*, pp. 87-88.

* כל המספרים מעוגלים

מקורות: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 1997. פרופיל דמוגרפי-בריאותי של היישובים בישראל 1990 - 1994; הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 1997, מאפיינים דמוגרפיים-חברתיים של תמותת תינוקות על בסיס נתוני 1990 - 1993; המרכז הלאומי לבקרת מחלות, מצב הבריאות בישראל 1997, עמ' 37